

УДК 378.1

**TENDENCIES OF INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION
AS A FACTOR OF UNIVERSITY DEVELOPMENT**
**ТЕНДЕНЦІЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ
УНІВЕРСИТЕТУ**

Zamkovaja A. V. / Замкова А.В.,*Candidate of Biological Sciences/Кандидат біологічних наук*

ORCID: 0000-0002-8647-9301

Borysiuk I. Yu. / Борисюк І. Ю.,*PhD/д.фарм.н.,*

ORCID: 0000-0003-2824-9118

Fizor N.S. / Фізор Н.С.,*Candidate of Pharmaceutical Sciences/Кандидат фармацевтичних наук*

ORCID: 0000-0003-2204-9879

Tsisak A.O. / Цісак А.О.*Candidate of Biological Sciences/Кандидат біологічних наук*

ORCID: 0000-0003-3766-5156

Rokun D.-M. V. / Рокунь Д.-М. В.*Candidate of Pharmaceutical Sciences/Кандидат фармацевтичних наук*

ORCID: 0009-0001-5083-8085

*Odessa State Medical University, Odessa, Valikhovsky Lane, 2, 65000**Одеський національний медичний університет, Одеса, Валіховський провулок, 2, 65029***Molodan Y. O. / Молодан Ю.О.,***Assistant/Асистент, Aspirant/Аспірант*

ORCID: 0000-0002-2594-8274

*Odessa State Medical University, Odessa, Valikhovsky Lane, 2, 65000**Одеський національний медичний університет, Одеса, Валіховський провулок, 2, 65029**Odesa I. Mechnykov National University, Odessa, Dvoryanska, 2, 65082**Одеський національний інститут ім. І. І. Мечникова, Одеса, Дворянська, 2, 65082*

Анотація. В роботі розглядається тенденція інтернаціоналізації освіти, що є важливим фактором розвитку освіти та науки, підвищує конкурентоспроможність ВНЗ не лише в країні, а й у світі. Вона повинна враховуватися в вирішенні ключових питань розвитку навчального закладу, в прийнятті рішень стосовно трансформації ВНЗ і його популяризації в цілому. Залучення іноземних інвесторів, укладання угод про співпрацю, стажування за кордоном, а також участь у міжнародних заходах, таких як семінари, тренінги, наукові конференції, більш широке впровадження інклюзивної освіти є важливими показниками інтернаціоналізації.

Ключові слова: глобалізація, інклюзивність, інтеграція, інтернаціоналізація, мобільність, ревалентність, тенденція, толерантність.

Abstract. The work considers the trend of internationalization of education, which is an important factor in the development of education and science, increases the competitiveness of universities not only in the country, but also in the world. It should be taken into account in solving key issues of the development of the educational institution, in making decisions regarding the transformation of the university and its popularization in general. Attracting foreign investors, concluding cooperation agreements, internships abroad, as well as participation in international events, such as seminars, trainings, scientific conferences, wider implementation of inclusive education are important indicators of internationalization.

Key words: globalization, inclusiveness, integration, internationalization, mobility, revalence, trend, tolerance.

Вступ.

Сучасна вища освіта є вигідною інвестицією в майбутнє нашого світу, що буде забезпечено молоддю для якої найважливішим є якісні знання та досвід. З кожним роком вища освіта стає доволі значущою як у культурному, так й у економічному секторах. Інтеграція та інтернаціоналізація передбачають координацію як освітніх програм, так і системи навчання в цілому [1]. На теперішній час, інтернаціоналізація освіти вже стала міжнародною тенденцією, вона сприяє розвитку освіти і науки, що збільшує конкурентоспроможність окремого вищого навчального закладу (далі ВНЗ), країни та в цілому у світі. Необхідна, у вищій освіті диверсифікація, яка є розширенням видів та форм вищої освіти у відповідь на попит внутрішнього та глобального освітнього ринку. Глобалізаційні процеси мають вагомий вплив на розвиток вищої освіти. Спричинена процесом глобалізації, інтернаціоналізація вищої освіти надає більш ширші можливості діяльності ЗВО та освітніх систем, тим самим кидає виклик освітнім закладам [2].

З огляду на все, це вимагає від педагогічного колективу ВНЗ знання англійської мови (як найменше), володіння сучасними технічними комп'ютерними засобами та постійно розширювати свій світогляд, як науковий, так й загальний. Також не менш важливим є міжкультурне порозуміння, політична та релігійна толерантність, гендерна рівність, підтримання демократичних та громадських цінностей.

Основний текст

Однією з актуальних питань сучасної вищої освіти є інтернаціоналізація вищої освіти в контексті сучасних тенденцій цивілізаційного розвитку.

Інтернаціоналізація - це передовсім можливість навчатися, стажуватися у вищих навчальних закладах іноземних держав, розкриває для студентів, аспірантів, викладачів перспективи розширити свої знання й поліпшити власні шанси на вітчизняному та світовому ринках праці. А тому мобільність студентів та аспірантів, збільшення числа іноземних студентів і тих, хто навчається за кордоном, стає важливою стратегією розвитку вищої освіти в різних державах [3].

Освіта завжди тісно взаємодіє з систем найвищого рівня складності: особистість - культура - суспільство, а тому визначення сучасних тенденцій та перспектив цивілізаційного розвитку вищої освіти у нашій країні здійснюється у напрямках «глобалізація», «Європейський Союз», «Болонський процес», «євроінтеграція», «Європейська асоціація університетів», «освітній продукт», «імпорт освітніх послуг», «експорт освітніх послуг», «академічна мобільність», «інклюзивне навчання», «іноземний студент», «мобільний студент» тощо [4].

Пріоритетним напрямком діяльності української вищої освіти, як й у Європейському Союзі є прискорення розвитку науково-технічного потенціалу.

Тенденції розвитку глобалізаційних процесів в інтернаціоналізації, зокрема, вищої освіти, реалізуються шляхом утвердження ролі університетів як соціальних інститутів, посилення необхідності інтеграції в між університетському, міждержавному та міжкультурному просторах та формуванням в національних освітніх системах освітнього продукту якості

якого стандартизована відповідно до міжнародних (зокрема, Європейських) стандартів вищої освіти. Саме це дозволяє забезпечувати випускникам вишів відповідний рівень конкурентних переваг на національному та міжнародному ринках праці.

Визначено, що інтернаціоналізація вищої освіти як процес досягнення нею рівня міжнаціонального, міжкультурного та глобального масштабів, який включає в себе освітні цілі й функції, ґрунтується на принципах соціокультурних, політичних, економічних, академічних. Зупинюся на академічних, які спрямовані на розширення міжнаціонального масштабу наукових досліджень, академічних горизонтів, залучення до навчання кращих студентів [5].

Окрім іншого, у сучасних умовах інтернаціоналізації вищої освіти, особливу увагою та обов'язком університетів є розвиток інклюзивної освіти, заснованої на демократичних цінностях і правах людини, мобільності як інструмента їх реалізації [6].

Для досягнення професійного рівня в процесі навчання студентам слід прищепити два основних компоненти інформативної компетенції – когнітивний та комунікаційний. Когнітивний компонент включає наступні вміння: об'єктивізація інформації; суб'єктивна інтерпретація інформації; визначення практичної цінності інформації. Комунікаційний компонент враховує: здатність користуватися різноманітними типами та видами ресурсів для знайдення визначеної інформації; формування, систематизація та зберігання даних тощо.

Для визначення рівня сформованості інформаційної компетенції у студентів 1 та 2 курсу немовних спеціальностей було проведено анкетування, в ході якого респонденти самостійно оцінювали власну здатність здійснювати когнітивну та комунікаційну діяльність засобами іноземних мов. Самоаналіз виявив, що 73% опитаних (з 32 осіб) вважають свої навички користування іншомовними ресурсами недостатніми для пошуку, отримання, переробки та відбору релевантної інформації за параметрами її актуальності, повноти та достовірності. У той же час, 84 % студентів підтвердили здатність користуватися іншомовними ресурсами для встановлення та підтримки контактів, а також для поширення інформації. Наведені результати свідчать про підготовленість студентів до комунікації переважно у приватній сфері, демонструючи зсув розвитку у інформаційній компетенції молоді в бік комунікаційних аспектів. Виходячи з вищенаведеного, можна підсумувати, що навчальний процес у вищому навчальному закладі у фазі професійно-орієнтованого етапу навчання має акцентуватися на когнітивно-комунікаційних інформаційних компетенціях [7].

Інтернаціоналізація повинна стати ще більшою частиною стратегії надання вищої освіти і враховуватися при вирішенні ключових питань розвитку вищого навчального закладу, пов'язаних з місією і цінностями, принципами фінансового управління, при прийнятті рішень щодо трансформації університету, модернізації навчальних планів та оснащення навчальних аудиторій, а також популяризації як окремого навчального закладу, так й країни в цілому [8].

Інтернаціоналізація не повинна бути домінуючим фактором у процесі прийняття, але, безумовно, повинна з великою увагою прийматися до розгляду, тоді результати інтернаціоналізації будуть сприяти зміцненню міжнародних зв'язків і вирішення суспільно значущих завдань.

Для посилення значення та ролі інтернаціоналізації вищої освіти необхідно виділити ряд заходів:

- ✓ Визначення цілей, очікуваних результатів та показників успіху (розуміння цілей і очікуваних результатів).
- ✓ Заохочення досягнень. (підвищить мотивацію в інтернаціоналізації).
- ✓ Інтеграція інтернаціоналізації до існуючої стратегії університету (є невід'ємним елементом і місією у навчанні).
- ✓ Зміни в навчальних програмах, науковій роботі, розвитку взаємодії із зарубіжними партнерами (ланка прогресування).
- ✓ Розвиток людського потенціалу для інтернаціоналізації. (вибір стратегії інтернаціоналізації завдяки дії викладачів, співробітників та студентів).

Заохочуючи вищі навчальні заклади в інтернаціоналізацію вищої освіти, треба запровадити фінансування, програми та контроль. З огляду на різноманітність університетів, необхідно відзначити, пріоритетні напрямки освітніх спеціальностей та створення відповідно до цих напрямків надання реальної автономності та підвищення рівня відповідальності; розробити національну стратегію інтернаціоналізації вищої освіти [6].

Найкращим мотивуючим елементом та заохоченням для університетів до інтернаціоналізації є фінансові стимули. Для університетів, які є менше конкурентними, але в яких передбачається присутність іноземних студентів, державні фінансові стимули можуть прийняти форму студентських субсидій або цільових фондів для підтримки міжнародної активності. Цільове фінансування могло б передбачати підтримку університетів у розвитку інфраструктури, пов'язаної з інтернаціоналізацією [8].

Оскільки нові форми навчання викликають великий інтерес, слід вивчати міжнародний ринок освітніх послуг. У цьому контексті транснаціональна освіта виступає драйвером розвитку інтернаціоналізації національної освітньої системи та водночас потужним джерелом диверсифікації її фінансування [7].

Висновки.

Індикаторами інтернаціоналізації в діяльності закладів вищої освіти є участь іноземних партнерів у різних заходах, підписання угод про співпрацю, стажування викладачів та студентів за кордоном, мобільність викладачів та студентів, участь у міжнародних наукових проектах, публікація наукових праць за кордоном, участь у міжнародних професійних та наукових організаціях, у семінарах та тренінгах.

Однак без фінансової та інформаційної підтримки (в інших країнах) з боку держави цей процес буде дуже складним.

Література:

1. Internationalisation & Global Activities. URL: <http://www.eua.be/policy-representation/internationalisation-of-he-and-research.aspx>

2. Нітенко О. Інтернаціоналізація вищої освіти як фактор розвитку університету. Освітологічний дискурс. 2015. №2. С. 205-216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_2_22.

3. Developments in the Bologna Process: Achievements and challenges in the European Higher Education Area / Dr Una Strand Vidarsdottir [Ministry of Education, Science and Culture, Iceland]. URL: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2017/05/Developments-in-the-Bologna-Process-and-the-way-forward_Una-Strand-Vidarsdottir.pdf

4. Higher Education, 50, 2015. – P. 6–7. 4. Altbach, G. P., Reisberg, L., & Rumbley, E. L. Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education. – France, 2009.

5. Coelen R. (2015). Why Internationalize Education? International Higher Education, (83), 4–5.

6. Coelen R. (2016). A Learner-Centred Internationalisation of Higher Education. In Global and Local Internationalization (pp. 35–42). Sense Publishers.

7. De Wit H., & Hunter F. (2014). Europe's 25 Years of Internationalization: The EAIE in a Changing World. International Higher Education, (74), 14–15.

8. Coelen R. (2015). Why Internationalize Education. International Higher Education, (83), 4–5.

Статья відправлена: 14.03.2023 г.

© Замкова А.В.